UNIVERSITY OF OSLO

Arbeidskraft og omstilling i en urolig verden

Steinar Holden
Økonomisk institutt, UiO
https://sites.google.com/view/steinarholden
Partnerforum 4. september 2025

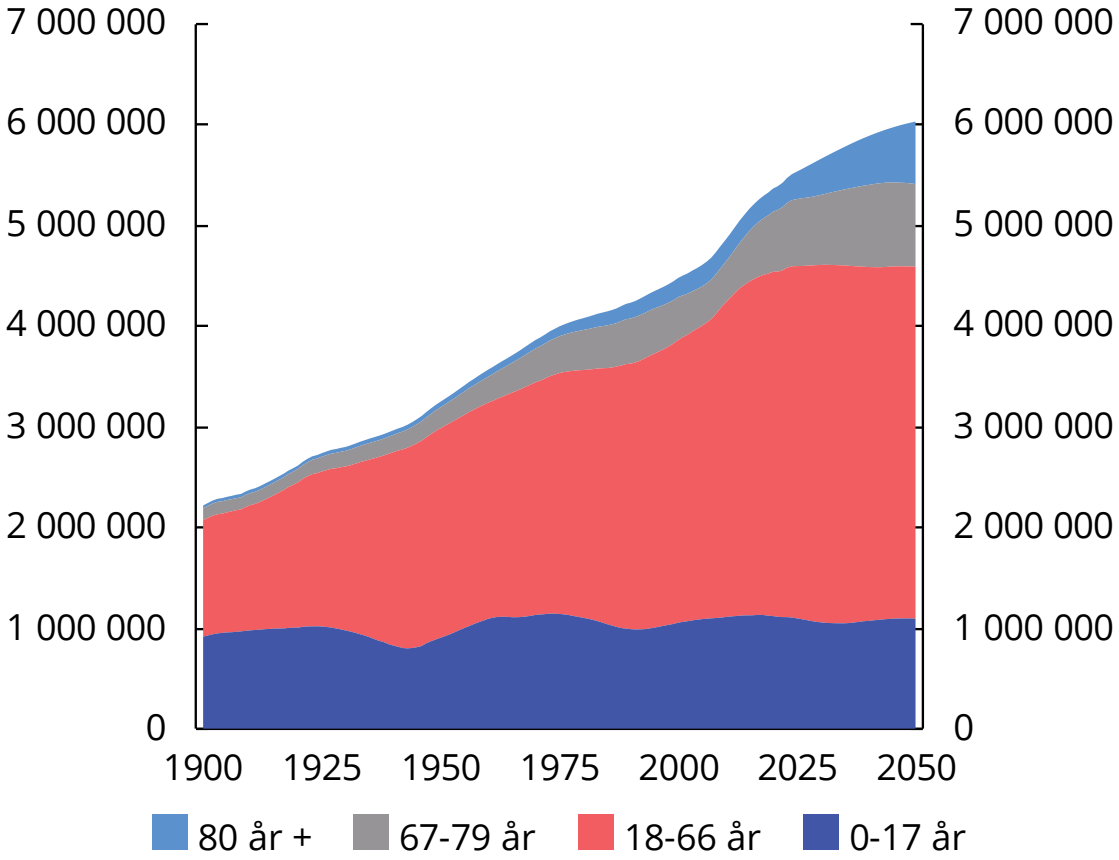
UNIVERSITY OF OSLO

Trender og krefter som vil påvirke utviklingen

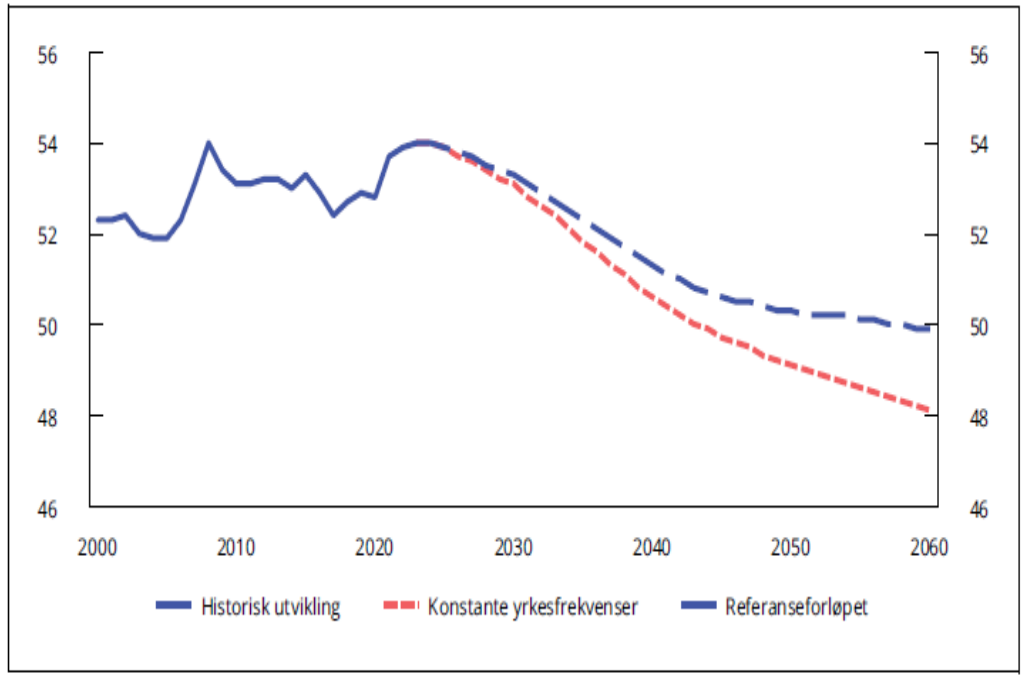
UNIVERSITY OF OSLO

Aldring og økende knapphet på arbeidskraft

Norges befolkning etter alder. Faktiske tall frem til 2022 og fremskrevet basert på SSBs befolkningsfremskrivinger

Kilde: Frontfagsmodellutvalget

Figur 3.20 Yrkesaktive som prosent av hele befolkningen[1]. 2000–2060

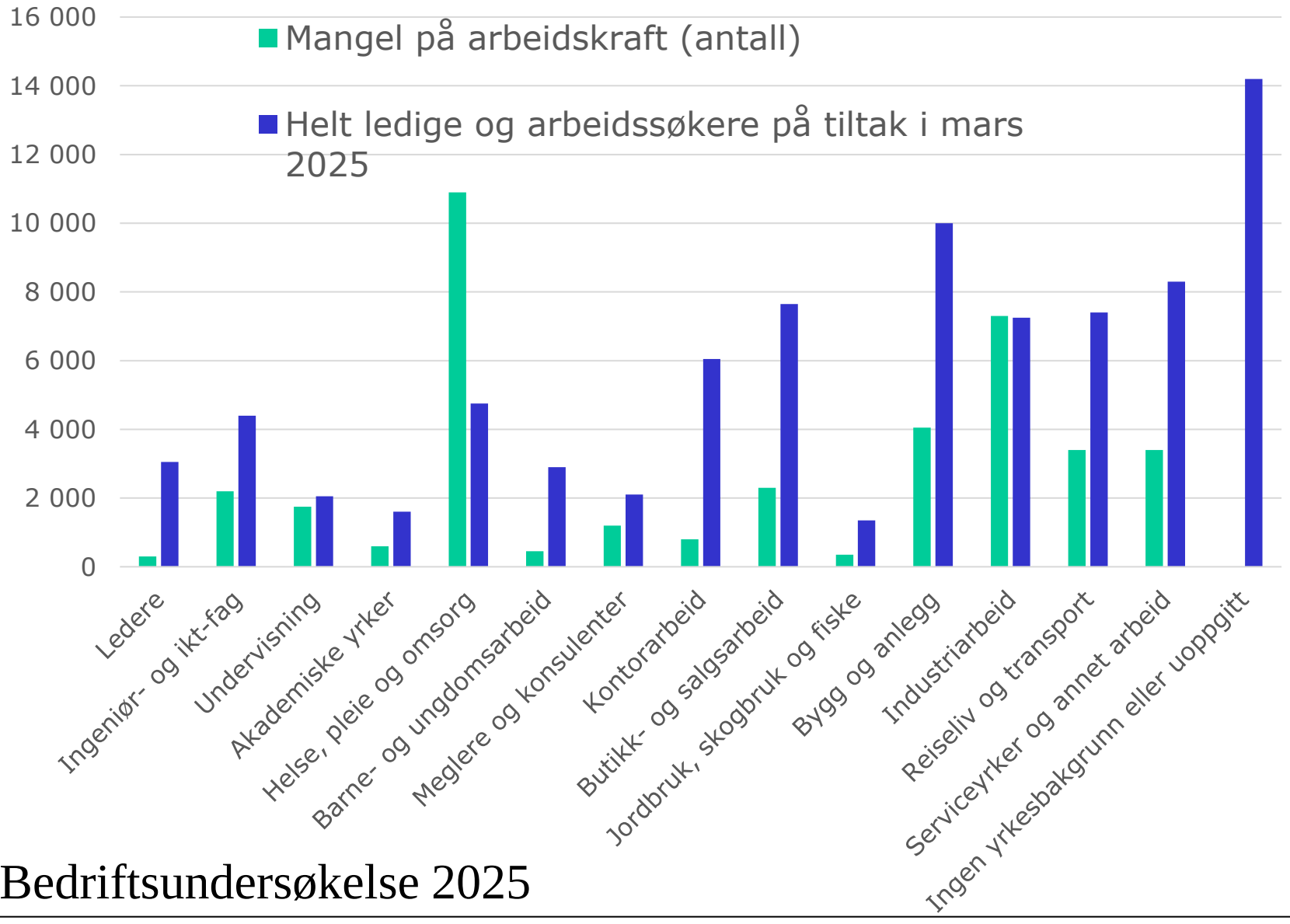
[1] Befolkningsfremskrivingene tar utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås hovedalternativ fra 2022. Det er justert for at det nå ventes flere ukrainske fordrevne enn lagt til grunn i hovedalternativet fra 2022.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Kilde: Perspektivmeldingen 2024

UNIVERSITY OF OSLO

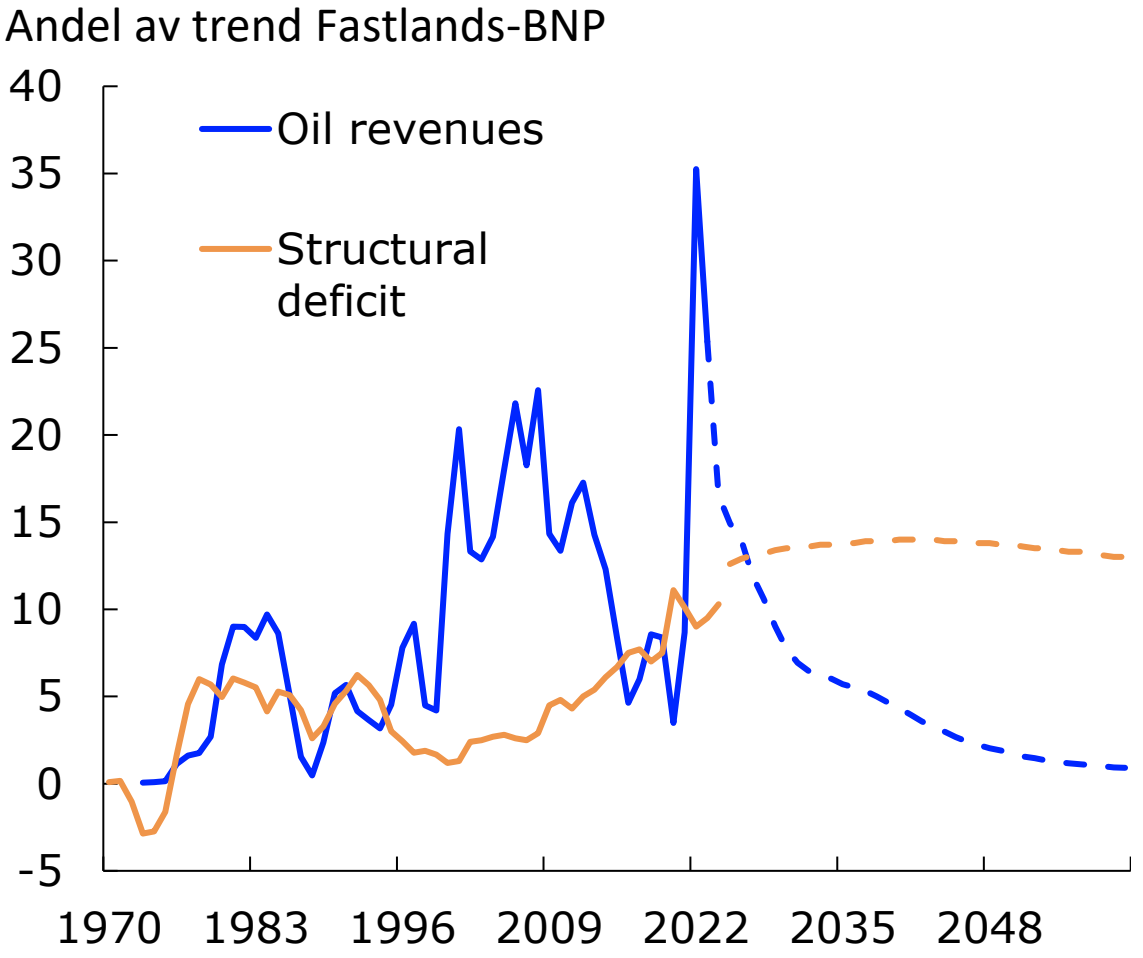
Mistilpasning i arbeidsmarkedet

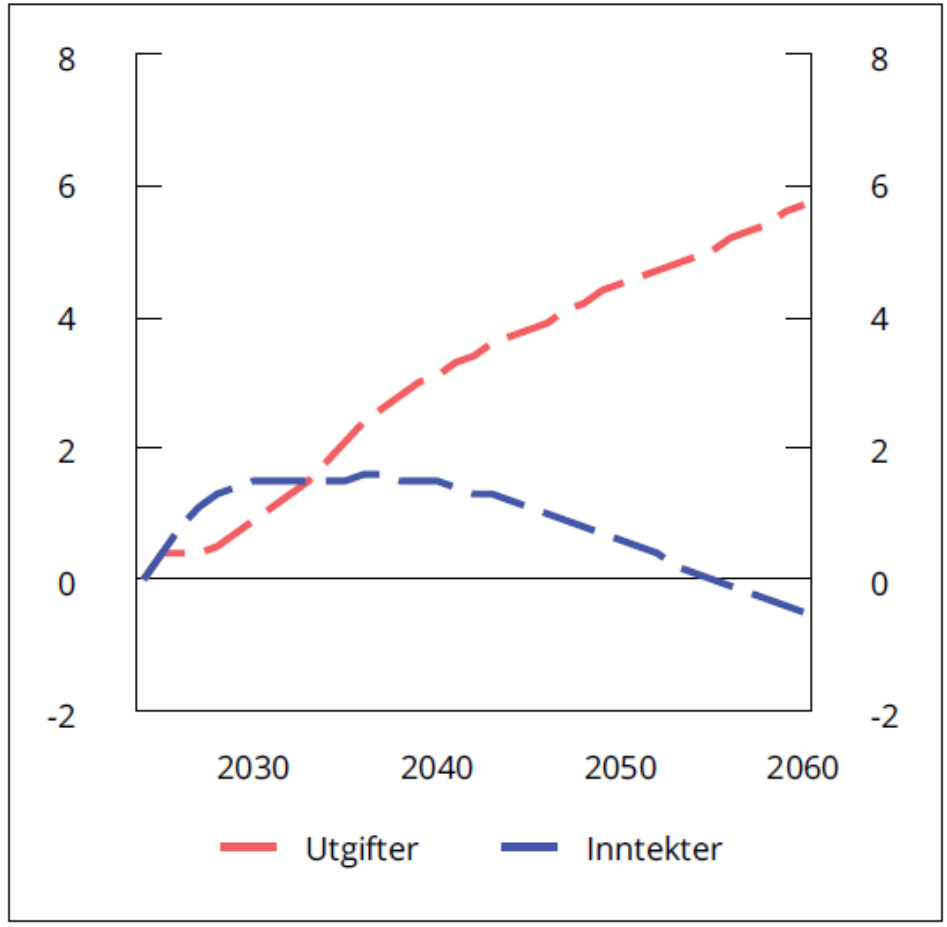

Kilde: NAVs Bedriftsundersøkelse 2025

UNIVERSITY OF OSLO

Stort pensjonsfond, men likevel økende inndekningsbehov

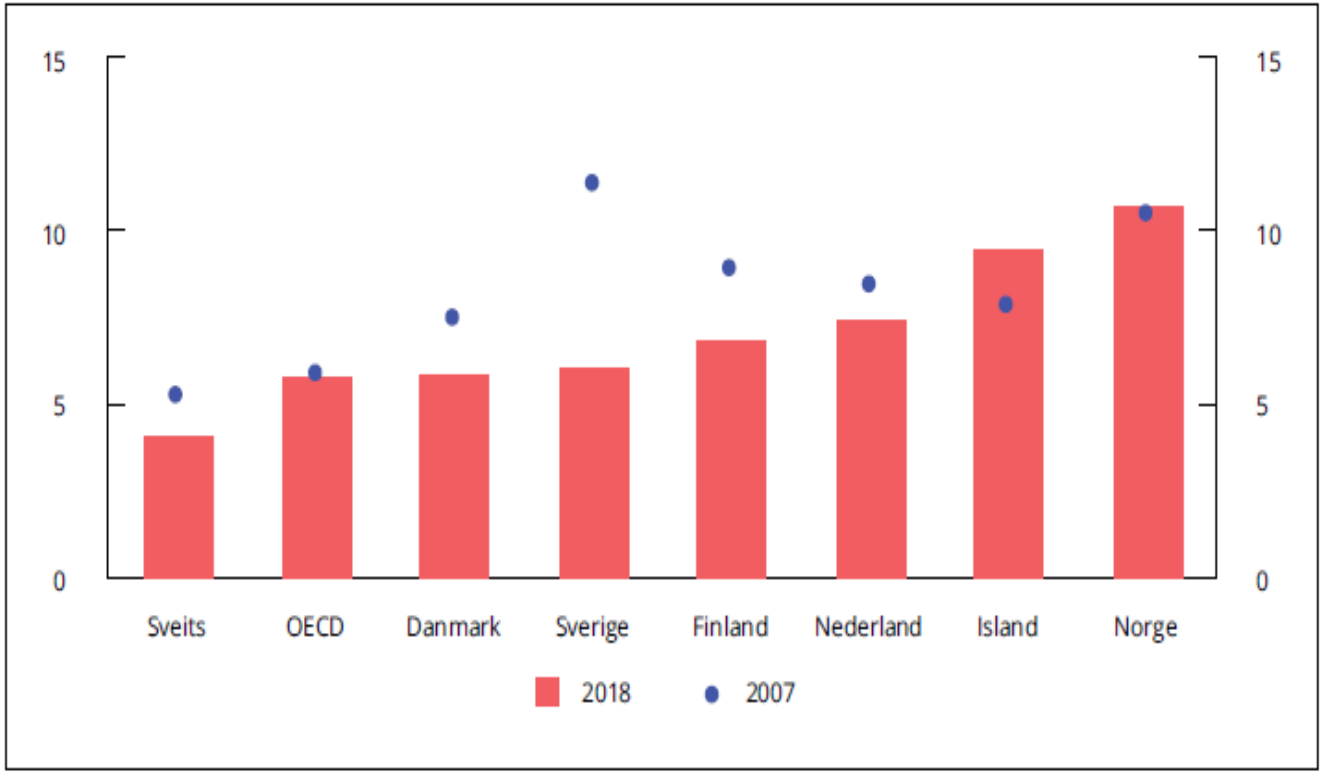

Kilde: Finansdepartementet

Figur 3.9 Inndekningsbehov i finanspolitikken. Endringen i offentlige inntekter og utgifter frem mot 2060. Andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosentenheter.

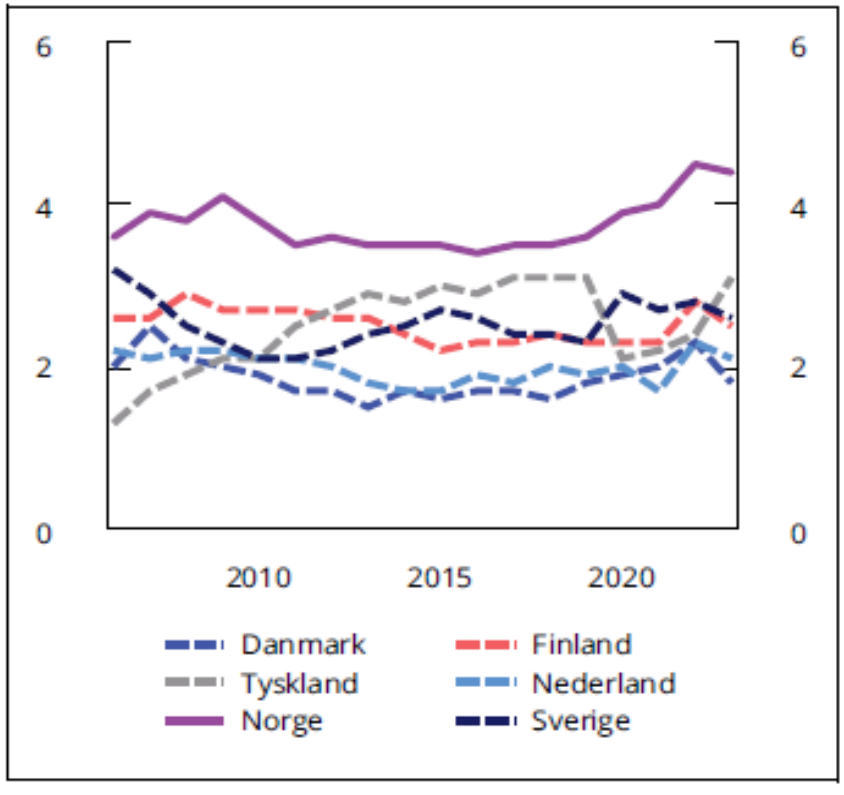
UNIVERSITY OF OSLO

Høyt omfang av uføretrygd og sykefravær

Figur 3.18 Mottakere av uføretrygd. Prosent av befolkningen 20–64 år. 2007 og 2018 eller seneste år

Kilde: OECD

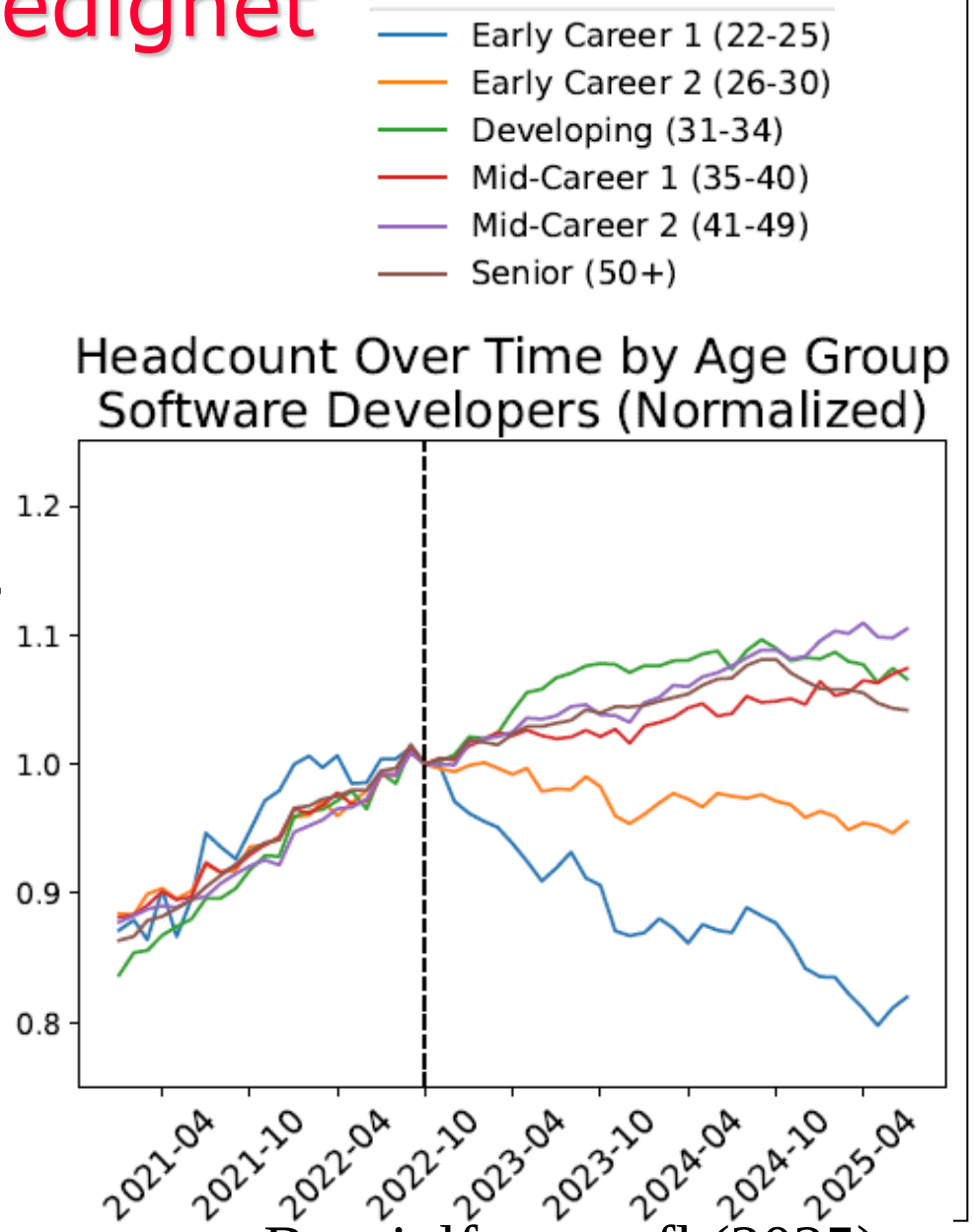

Figur 3.27 Sykefravær i utvalgte europeiske land. Prosent av sysselsatte 20–64 år. 2006–2023

Kilde: Perspektivmeldingen 2024

UNIVERSITY OF OSLO

KI gir økt produktivitet, men kan også gi økt ledighet

- Rask utvikling og utbredelse
- Økt årlig produktivitetsvekst 0,1 – 1,2 prosentpoeng
- 60% av arbeidstakere er eksponert for KI
- Motstrid. virkninger for jobber
  - Automatisering kutter jobber
  - Komplementaritet og inntektsvekst skaper jobber
- Skjevere inntektsfordeling?
- Stor usikkerhet og mange utfordringer!

Brynjolfsson mfl (2025)

UNIVERSITY OF OSLO

Trender og krefter som vil påvirke utviklingen

- Økende levealder gir store omsorgsbehov fremover – økt knapphet på arbeidskraft
- Mangel på helsepersonell og mistilpasning i arbeidsmarkedet
- Økende utgifter til helse/omsorg gir inndekningsbehov i off. sektor tross Oljefondet
- Høyt omfang av uføretrygd og sykefravær
- KI gir økt produktivitet, men vil også kutte jobber – det kan gi økt ledighet
- Viktig rolle for politikk: Styring av off sektor, penge/finanspol, arbeidsmarked, konkurranse

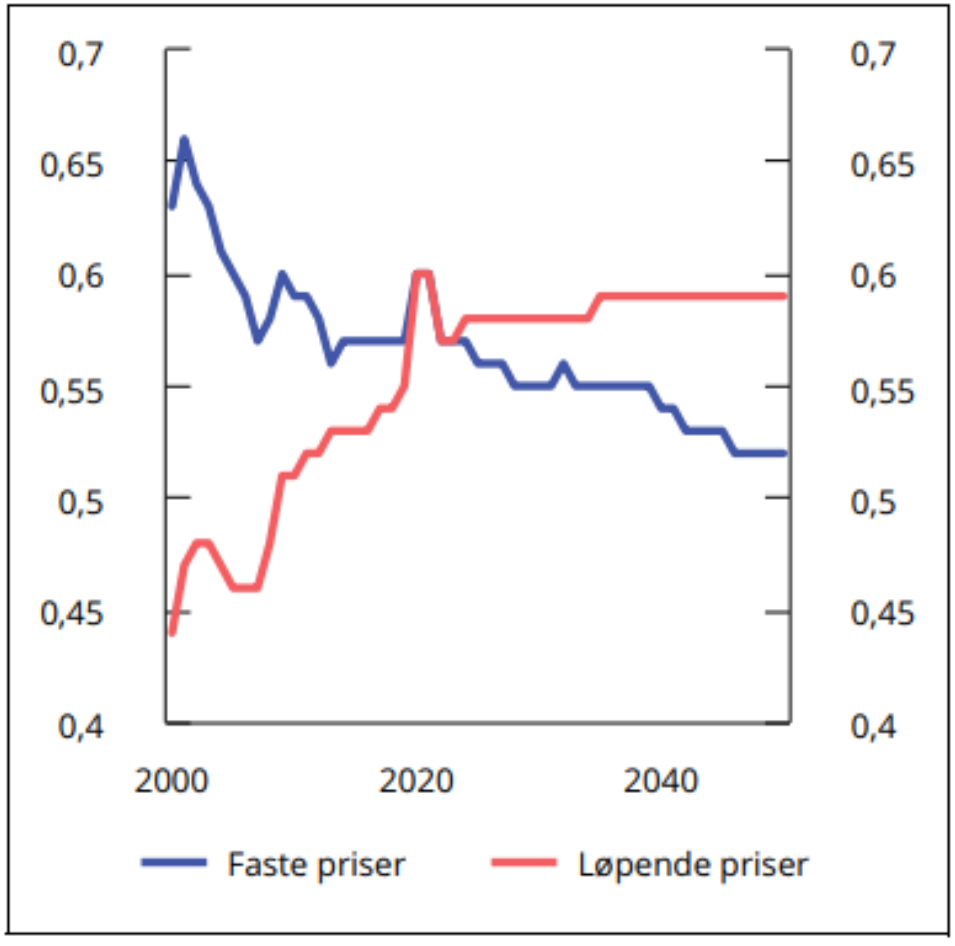

UNIVERSITY
OF OSLO

Ekstraplansje

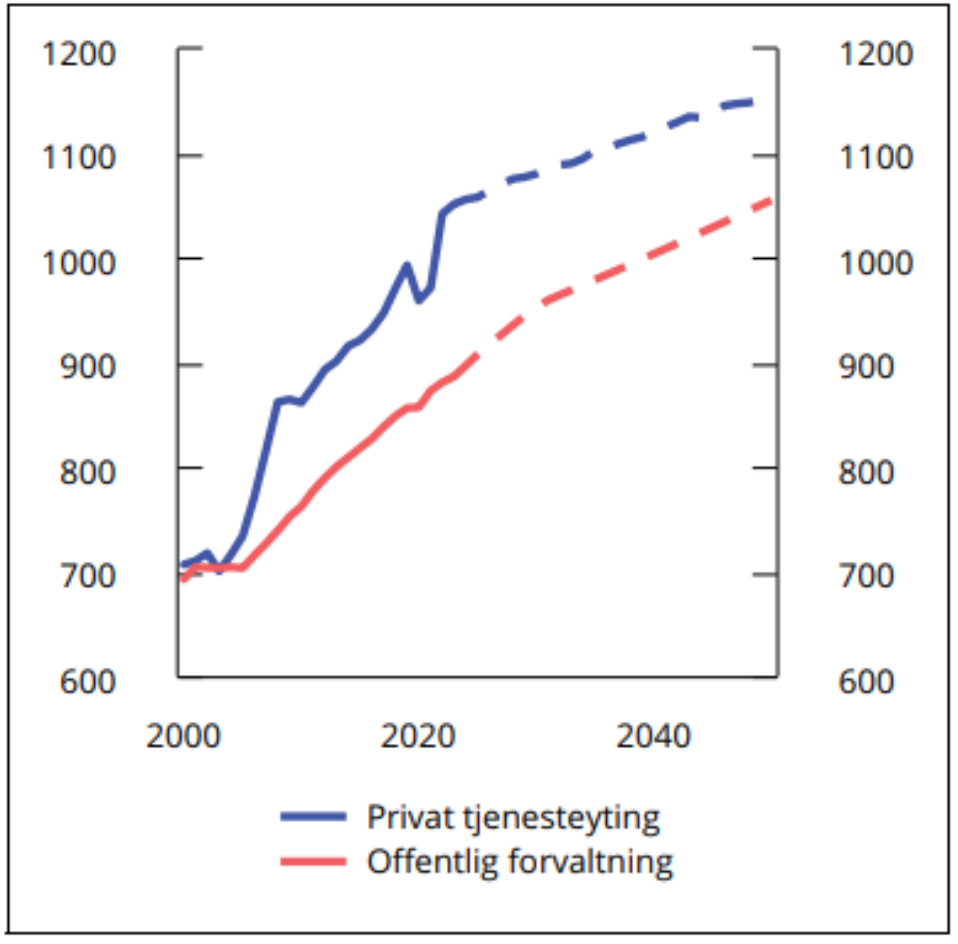
UNIVERSITY OF OSLO

Arbeidsintensiv produksjon gir høyere kostnadsvekst i offentlig sektor

Figur 8.41 Konsum i offentlig forvaltning som andel av konsum i husholdningene. Faste og løpende priser. 2000–2050.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.43 Sysselsetting i privat og offentlig tjenesteyting. Faktiske tall til 2022. 1 000 personer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.